

ул. Македонија 12/3
1000 Скопје
Република Македонија
Тел: + 389 2 3211 262
Факс: +389 2 3126 311
e-mail: dzr@dzr.gov.mk
www.dzr.gov.mk

Број: 11-242/6

Дата: 22.04.2010

**ДО
ЈАВНО ПРЕТПРИЈАТИЕ КОМУНАЛНА ХИГИЕНА СКОПЈЕ**

КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОБЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

1. Предмет на овој Конечен извештај е извршената ревизија на финансиските извештаи на Јавното претпријатие Комунална хигиена Скопје (во понатамошниот текст „јавното претпријатие“) за 2008 година, кои се прикажани на страните од 22 до 25.
2. Ревизијата на финансиските извештаи од точка 1 на овој Извештај е извршена согласно член 2 став 1 и 2 од Законот за државната ревизија и Годишната програма за работа на Државниот завод за ревизија согласно член 9 од Законот за државната ревизија.
3. Извршена е ревизија, и е издаден извештај за финансиските извештаи на Јавното претпријатие Комунална хигиена Скопје за 2004 година и не е изразено мислење за финансиските извештаи.
4. Финансиските извештаи од точка 1 на овој Конечен извештај, претставуваат одговорност на раководството на субјектот од точка 1 на овој извештај, застапувано од:
 - Златко Димовски - директор од 24.08.2005 до 30.10.2009 година
5. Одговорност на ревизорите е да го издадат овој Конечен извештај, прикажан на страните 1 до 21 и да дадат мислење за финансиските извештаи од точка 1, засновано на извршената ревизија.
6. Ревизијата од точка 1 на овој Извештај е планирана и извршена од страна на тим на Државниот завод за ревизија во периодот од 28.10.2009 до 30.12.2009 година.

7. Цел на ревизијата на финансиските извештаи од точка 1 е да овозможи ревизорот да го изрази мислењето:
- дали финансиските извештаи вистинито и објективно ја искажуваат финансиската положба и резултатот на финансиските активности во согласност со применетата законска регулатива.
8. Финансиските извештаи кои се предмет на овој извештај се засновани на годишната сметка составена според важечките прописи во Република Македонија со извршени рекласификации поради добивање на појасна слика.
9. Ревизијата е извршена во согласност со Стандардите за Државна Ревизија на Меѓународната организација на Врховните Ревизорски Институции (ИНТОСАИ) кои се пропишани во Република Македонија при вршењето на државната ревизија. Овие стандарди бараат ревизијата да се планира и подготви, со цел да се добие разумно уверување дека финансиските извештаи се ослободени од значајни погрешни прикажувања. Ревизијата вклучува испитувања на докази, проценување на користените сметководствени принципи, како и на важните проценки направени од страна на раководството на субјектот од точка 1 на овој Конечен извештај, давање општа оценка за презентацијата на финансиските извештаи и давање оценка за конкретни финансиски трансакции. Веруваме дека спроведената ревизија ни обезбедува разумна основа за изнесеното мислење.
10. Од страна на одговорното лице на претпријатието за периодот за кој е вршена ревизијата добиени се забелешки на Претходниот извештај по точките 10.1.2.; 10.2.7.; 10.3.1.; 10.3.2.; 10.3.3.; 10.4.3.; 10.5.1.; 10.5.2. и 10.5.3., истите овластениот државен ревизор ги разгледа и не ги прифати освен забелешките на точките 10.5.1. и 10.5.2. кои се делумно прифатени во делот на утврдената состојба на став 2 од точката 10.5.1. и изменување на дадената препорака за точката 10.5.2. поради превземени мерки за враќање на повеќе платените средства.
11. Со ревизијата на финансиските извештаи за 2008 година дадени како составен дел на овој Конечен извештај, ревизијата го утврди следното:

11.1. Систем на интерни контроли во процесите

Стратегија за управување со ризици

- 11.1.1. Надлежните органи за раководење со претпријатието во 2008 година не превземале активности за утврдување, проценка и контрола на настани и состојби кои може да имаат влијание врз остварување на целите на претпријатието односно обезбедување на сигурност дека целите ќе се постигнат. Ваквата состојба не е во согласност со одредбите на Правилникот за основните елементи на финансискиот менаџмент и контрола и стандардите за внатрешна контрола во јавниот сектор. Непревземањето на наведените активности предизвикува отсуство/немање на стратегија за управување со ризиците, отсуство на активности за превенција и минимизирање на ризикот од неисполнување на целите.

Препорака:

Надлежните органи за раководење на претпријатието да преземат активности за утврдување, проценка и контрола на можните настани и состојби кои може да имаат влијание врз остварување на целите на претпријатието/изготвување на стратегија за управување со ризиците и нејзино континуирано ажурирање.

Процес на јавни набавки

11.1.2. При оценка на системот на интерни контроли на процесот на јавни набавки и следење на нивната реализација, констатирано е дека воспоставените контролни системи и постапки не секогаш обезбедуваат почитување на потребните процедури. Не секогаш се преземени потребните активности, со што не се избегнува односно намалува ризикот од недоследно почитување на законските и подзаконските акти во делот на јавните набавки, набавка на производи и услуги по најповолни цени и услови и соодветно користење на средствата. Ваквата состојба не е во согласност со одредбите од Законот за јавни набавки и Законот за јавна внатрешна финансиска контрола и има за последица можност од необезбедување фер конкуренција, еднаква и недискриминирачка положба на понудувачите, транспарентност и јавност во набавките.

Препорака:

Надлежните органи да ги задолжат вработените кои се инволвирани во процесот на доделување на договорите за јавни набавки, вклучувајќи го и нивното следење да обезбедат преземање на потребните активности и доследно почитување на контролните постапки во процесот на јавните набавки.

11.2. Неправилна примена на акти

11.2.1. Работничкиот совет на поранешното Јавно комунално претпријатие Комуналец во текот на 1992 година донел одлука за поделба на претпријатието на повеќе јавни претпријатија, меѓу кои е формирано и Јаното претпријатие Комунална хигиена Скопје без да се утврди висината на основачкиот влог. Презентиран е образец 2 кој е во прилог на судската регистрација од 2001 година од надлежниот суд и известување од Централен регистар на Република Македонија во кои исто така не е утврдена висината на основачкиот влог на основачот Град Скопје. Утврдената состојба не е во согласност со Законот за трговски друштва и Законот за јавни претпријатија. Непревземањето на конкретни активности за утврдување/проценка на основачкиот влог предизвикува неможност од потврдување на реалноста и објективноста на искажаниот износ од 356.113 илјади денари на сметката државен јавен капитал во трговските книги, достапност на правно релевантните податоци за претпријатието, намалување на квалитетот на финансиските извештаи и информациите кои ги даваат истите.

Препорака:

Надлежните органи на претпријатието во соработка со основачот/Град Скопје, да преземат активности за утврдување на основачкиот влог на

претпријатието, обезбедат веродостојни сметководствени документи и извршат негово упишување кај надлежниот регистар.

11.2.2. Надлежните органи за управување и раководење со претпријатието превземале одредени активности за усогласување на работењето на претпријатието со одредбите на Законот за управување со отпад и подзаконските прописи од оваа област, но ревизијата констатира состојби за кои е потребно превземање на дополнителни активности, а пред се за:

- селектирање на комуналниот отпад, член 44;
- собирање, транспорт на комуналниот и другите видови неопасен отпад и издвојување на опасните компоненти од комуналниот отпад, согласно пропишаните услови, начин, шеми и постапки од страна на основачот, член 47;
- постојан мониторинг на управување со отпад и развивање на информативниот систем на локално ниво, согласно членовите 108 и 113;
- усогласување на постојаните интерни акти (програмата за собирање, транспортирање и депонирање на комуналниот цврст и технолошки отпад на подрачјето на град Скопје за 2008 година, разни одлуки и ценовници) со кои се определуваат цените на услугите што ги врши претпријатието со одредбите од Законот за управување со отпад, поради тоа што при донесувањето на истите надлежните органи се повикуваат на законски и подзаконски прописи, пред стапување во сила на Законот за управување со отпад);
- донесување на Одлука за определување на висината на надоместокот за одржување на јавните површини согласно член 24 од Законот за јавна чистота.

Ваквата состојба предизвикува можност од несоодветно постапување со отпад и можност за опасност по заштитата на животната средина и здравјето на луѓето.

Во периодот предмет на ревизија, јавното претпријатие не поседува дозвола за оператор на депонија, согласно член 84 од Законот за управување со отпад, но бидејќи од страна на основачот се донесени повеќе акти со кои комуналната дејност-депонирање на отпад, која претставува дејност од јавен интерес, ја врши нов правен субјект, ревизијата не дава препорака за оваа утврдена состојба.

Препораки:

Надлежните органи за управување и раководење на претпријатието да ги превземат потребните активности за: соодветно управување со отпад, со посебен осврт на селектирањето на отпадот, постојан мониторинг; развивање на информациона систем и целосно усогласување на интерните акти со постојните законски и подзаконски прописи.

Надлежните органи за управување и раководење со претпријатието во соработка со основачот да извршат уредување на начинот на вршење на јавната чистота на Град Скопје и утврдување на висината на надоместокот за одржување на јавната чистота.

11.2.3. Со извршената ревизија на интерните акти со кои се уредуваат начинот на организација, систематизација, пресметување на платите на вработените во јавното претпријатие ревизијата констатира одредени

состојби кои не се во согласност со одредбите на Законот за работни односи и Колективен договор за комуналните дејности на Република Македонија и тоа како што следува:

- не е извршено усогласување на правилникот за систематизација на работни места и утврдување на платите, надоместоците на платите и други примања кој е донесен во 1995 година и во себе содржи категории кои не се адекватни со постојните законски и под законски прописи;
- не е извршено усогласување помеѓу актот за организација и актот за систематизација во јавното претпријатие, кој акт за организација е донесен во 2007 година, со што не е извршено систематизирање на единицата за внатрешна ревизија, внатрешна контрола, еко патрола и единиците за квалитет;
- не е извршено усогласување на колективниот договор кој врши уредување на правата и обврските на работниците во претпријатието, донесен во 2006 година;
- се појавува поголем број на вработени на едно исто работно место од бројот на вработени утврден со актот за систематизација на тоа работно место;
- во персоналните досиеја недостасуваат одредени документи со кои се докажува стручноста на вработените и условите кои треба да ги исполнуваат за тоа работно место;
- не е донесен акт за утврдување на вредноста на бодот кој претставува основа за пресметување на платата на вработените во претпријатието, односно истата се утврдува по усна наредба на директорот во зависност од расположливата маса на финансиски средства за плата.

Не превземањето на потребните активности за изменување и дополнување на интерните акти со кои се уредуваат начинот на организација и систематизација во јавното претпријатие, вклучувајќи ги и правата и обврските од работен однос предизвикува можност за субјективно утврдување на вредноста на платите, можност за субјективен пристап при одлучување за потребите за работна сила и ангажирање на поголем број на вработени од бројот утврден со актот за систематизација.

Јавното претпријатие нема превземено активности за утврдување на бруто платите на вработените и склучување на договори за вработување согласно системот на бруто плати кој е воведен од 01.01.2009 година.

Во текот на 2009 година донесени се измени и дополнувања на Законот за работни односи со кои се пропишува дека Општиот колективен договор за јавниот сектор покрај за другите правни субјекти се однесува и за јавните претпријатија со што правните субјекти и синдикатите имаат обврска на усогласување на општите колективни договори односно колективни договори на ниво на работодавач во рок од шест месеци од донесувањето на наведените измени.

Препорака:

Надлежните органи за управување и раководење со претпријатието да превземат активности за пропишување и донесување односно усогласување на актите за: организација и систематизација на работните места; пресметка на плати и надоместоци на плати и колективните договори на ниво на работодавач.

11.2.4. Во трговските книги со состојба 31.12.2008 година јавното претпријатие на име неплатен данок на додадена вредност искажува обврски во вкупен износ од 203.997 илјади денари кои потекнуваат од 2004 година. Со извршеното споредување на неплатените обврски со податоците добиени од Министерството за финансии-Управа за јавни приходи-Дирекција за големи даночни обврзници Скопје се констатира неусогласување односно помалку искажани обврски пред се во делот на камата за ненавремено плаќање на ДДВ во износ од 94.059 илјади денари. Отсуството на информации за висината на пресметаната камата и ненавременото плаќање на обврските на име ДДВ предизвикува потценување на приходите на Буџетот на Република Македонија (Централниот Буџет) за годините за кои субјектот имал обврска да го уплати данокот и зголемување на трошоците на претпријатието на име камати за износ од 17.122 илјади денари за известувачкиот период, помалку искажани трошоци и обврски за износ од 94.059 илјади денари, намалување на квалитетот на финансиските извештаи и информациите кои ги даваат истите.

Надлежните органи за управување и раководење со претпријатието воспоставиле постојана комуникација со надлежните органи/Управата за јавни приходи за уредување на начинот на подмирување на неплатените даночни обврски, но до денот на ревизијата не е најдено соодветно решение.

Управата за јавни приходи во досегашниот период издала повеќе решенија за присилна наплата на неплатените обврски, по пат на зафаќање на побарувањето на претпријатието од други комитенти односно со отуѓување на недвижен имот (прилог број 1). На издадените решенија за присилна наплата претпријатието упатува жалби, со што до денот на ревизијата не е извршено отуѓување на наведените недвижности.

Вкупните обврски на претпријатието на име ДДВ (основен долг и камати) заклучно со 02.11.2009 година изнесуваат 290.003 илјади денари.

До денот на известување од извршената ревизија донесен е Закон за плаќање на рати на даночни долгови на јавните претпријатија и трговските друштва основани од Република Македонија, односно од општините или Градот Скопје, со кој се уредуваат постапката, условите и роковите на плаќање на рати на даночните долгови со состојба на 31 декември 2009 година, поради што надлежните органи во јавното претпријатие ги превземаат потребните активности за усогласување на обврските на име даноци со надлежниот орган/Управата за јавни приходи.

Препорака:

Надлежните органи за раководење и управување со јавното претпријатие во соработка со основачот на претпријатието и надлежните органи да превземат активности и мерки за уредување на начинот на подмирување на заостанатите обврски и обезбедување на услови за редовно подмирување на тековните обврски на име данок и одложениот данок (на рати).

11.2.5. Во месец април 2008 година помеѓу јавното претпријатие и приватен правен субјект склучен е договор за наплата на заостанати побарувања, со кој приватниот правен субјект е овластен да посредува при наплата на побарувањата од комитентите на јавното претпријатие. За извршената услуга во трговските книги заклучно со известувачкиот

период евидентирани се обврски во износ од 4.404 илјади денари. Со извршената ревизија на актите кои ги уредуваат меѓусебните односи и начинот на имплементација на пренесеното овластување, ревизијата констатира состојби кои не се во согласност со одредбите на наведениот договор и тоа:

- не е презентираан анекс: примопредавање во кој согласно член 1 од договорот „е дефиниран начинот на примопредавање на фактури за ненаплатени отворени побарувања, договори со должниците и останата документација потребни друштвото за услуги да го изврши договорот“;
- не се презентирани склучените договори за одложено плаќање на неплатениот долг, кој правниот субјект имал обврска континуирано да ги доставува до јавното претпријатие;
- за известувачкиот период според податоците/фактурите кои се презентирани од правниот субјект, произлегува дека истиот наплатил 17.550 илјади денари од комитентите на јавното претпријатие, обврската на име провизија со вклучен ДДВ за правниот субјект изнесува 4.404 илјади денари, а вкупните уплати во претпријатието по изводи изнесуваат 9.951 илјада денари, со што е констатирана неусогласеност во износ од 3.195 илјади денари, за што не се добиени соодветни објаснувања за утврдената состојба;

Непрезентирањето на погоренаведениот анекс, отсуството на: веродостојни документи за уредување на начинот на плаќање и соодветни пропишани процедури за начинот на контрола врз активностите кои ги превзема економскиот оператор/правен субјект предизвикува можност да не се пренесат потребните средства на јавното претпријатие, неможност за следење на наплатата на побарувањата, утврдување на реалната состојба на истите и следење на доследната примена на утврдените проценти на име провизија за извршените услуги.

Неоспорувајќи ги правата и слободите на уредување на меѓусебните права и обврски на правните субјекти, ревизијата истакнува дека согласно утврдените одредби во договорот, на економскиот оператор покрај правото на одредени проценти на име провизија кои изнесуваат од 12% до 22% без ДДВ, јавното претпријатие прифатило на терет на должниците економскиот оператор да наплатува дополнителни надоместоци во висина од 5% до 8% без ДДВ на име административни трошоци а наплатената затезна камата да се подели во сооднос 50%:50%.

На ден 23.09.2009 година склучен е нов договор со истиот економски оператор во кој утврдените проценти на име провизија за извршените услуги се зголемени и изнесуваат од 22% до 33% без ДДВ, односно со ДДВ 26%-39%.

Препорака:

Надлежните органи за управување и раководење со јавното претпријатие да извршат преиспитување на утврдените одредби на склучениот договор а пред се во делот на документирање на превземените активности и висината на надоместокот за извршените услуги и потребата од дополнително оптеретување на должниците (физички и правни лица).

- 11.2.6. Советот на Град Скопје на ден 27.12.2007 година, донел Програма за одржување на јавната чистота на подрачјето на град Скопје за 2008 година при што за извршување на активностите предвидени во истата е задолжено јавното претпријатие. Наведената програма не содржи податоци за поединечни и вкупни вредности односно износ на средства програмирани за извршување на предвидените работи, а изворот на финансирање е детерминиран во рамките на цената на услугата за изнесување смет. Утврдената состојба не е во согласност со одредбите на член 6 од Одлуката за начинот и постапката за одржување на јавна чистота, собирање и транспортирање на комуналниот цврст и технолошки отпад на подрачјето на Град Скопје (пречистен текст) и одредбите на член 26 став 2 од Законот за комунални дејности. Со извршеното споредување на податоците добиени од градот Скопје и податоците со кои располага јавното претпријатие не се констатирани приливи во јавното претпријатие на име надоместок за одржување на јавната чистота и покрај тоа што јавното претпријатие ги извршува наведените активности. Ваквата состојба предизвикува намалување на солветноста и ликвидноста на претпријатието, помалку искажани приходи по овој основ, помалку искажан ДДВ и намалување на квалитетот на финансиските извештаи и информациите кои ги даваат истите.
- На ревизијата и е презентирана предлог Програма за одржување на јавната чистота, собирање, транспортирање и отстранување-депонирање на комуналниот отпад на подрачјето на град Скопје за 2008 година во која е констатиран недостиг на средства за извршување на утврдените активности во износ од 55.503 илјади денари.
- Ревизијата истакнува дека во текот на 2008 година е донесен Закон за јавна чистота во која согласно член 24 е уредено дека за одржување на јавната чистота се плаќа надоместок кој го утврдува советот на Градот Скопје.
- Ревизијата со писмо број 14-13 од 08.01.2010 година е известена дека Градот Скопје превземал активности за изработка на потребниот акт за утврдување на надоместокот, но до денот на ревизијата истиот не е донесен од надлежниот орган.

Препорака:

Надлежните органи за управување и раководење со јавното претпријатие, во соработка со основачот да продолжат со превземените активности за уредување на начинот на извршување на активностите за одржување на јавната чистота и ја утврдат висината на надоместокот за одржување на јавната чистота.

- 11.2.7. На ден 30.10.2006 година јавното претпријатие склучува договор за орочен денарски депозит со деловна банка на износ од 12.000 илјади денари, со рок на ороченост од 7 дена и каматна стапка на годишно ниво од 1.2%. Јавното претпријатие, освен наведениот договор, заклучно со известувачкиот период склучува и други договори за орочување за период од 180 дена, 30 дена и 90 дена, со каматна стапка од 5%; 6.50%; 7.50%; 6% и 4.50% на годишно ниво (Прилог број 2) за кои од претпријатието се уплатени 22.000 илјади денари преку носителот на платен промет. Со извршениот увид во содржината на самите договори е констатирано дека во истите се предвидени одредби кои го уредуваат начинот на раскинување на договорот односно доколку јавното претпријатие во периодот на орочување повлече дел од средствата, деловната банка нема да пресметува

камата по утврдената каматна стапка туку ќе пресметува камата по видување. Ревизијата констатира состојби кои упатуваат дека и покрај тоа што јавното претпријатие ги склучува договорите за одреден временски период, по истекот само на 16 односно 27 дена врши повлекување на дел од орочените средства со што јавното претпријатие го губи правото на предвидената каматна стапка од 6% односно 7.5% на годишно ниво и за орочените средства деловната банка пресметува камата по стапка по видување од 0.8%. На ревизијата не и се презентирани уредни и веродостојни документи од кои може да се констатира дека јавното претпријатие се обратило до повеќе деловни банки за обезбедување на условите кои се нудат за орочување на денарски средства.

Во услови кога јавното претпријатие има неподмирени обврски на име данок на додадена вредност, за кои континуирано на дневна основа има обврска да плаќа 0.05% односно 0.03% камата за секој ден задоцнување и остварена камата за орочените денарски средства во периодот од 30.10.2006 година па се до 31.12.2008 година во износ од 1.622 илјади денари, ревизијата не се увери во оправданоста на орочувањето на средствата.

Препорака:

Надлежните органи за управување и раководење со претпријатието да пропишат политики за условите и начинот на користење на слободните парични средства при што одлуките за соодветното постапување секогаш да се темелат на сеопфатни и стручни анализи помеѓу користа и загубата од соодветното постапување.

11.2.8. Со извршениот увид на издадените ревизорски извештаи во јавното претпријатие од страна на внатрешната ревизија констатирани се состојби кои не се во согласност со одредбите на Законот за внатрешна ревизија во јавниот сектор и тоа како што следува:

- не е изготвена повелба за внатрешна ревизија;
- не е донесен стратешки план за ревизија;
- во текот на 2008 година предмет на ревизија биле процеси кои се случувале во текот на 2007 година, додека,
- во текот на 2009 година предмет на ревизија биле процеси од известувачкиот период за 2005 година.

Ваквата состојба укажува дека внатрешната ревизија не е во можност да одговори на основните задачи утврдени со законот и нарушување на принципите на внатрешна ревизија и предизвикува неможност на раководителот на субјектот да му обезбеди независно, објективно оценување и давање на препораки за подобрување на работењето на субјектот.

На ден 02.03.2010 година на ревизијата и се доставени Стратешки план за извршување на внатрешна ревизија за период 2010-2012 година и План за извршување на внатрешната ревизија за 2010 година, за што за овој дел од утврдената состојба ревизијата не дава препорака.

Препорака:

Внатрешниот ревизор планирањето на ревизиите да го врши врз основа на објективна проценка на ризик и истите да бидат во насока на давање поддршка на менаџментот на претпријатието за остварување на целите на претпријатието.

11.3. Неправилна примена на сметководствени политики и начела

11.3.1. Со извршената ревизија на документацијата од извршениот попис на средствата и обврските и усогласувањето на сметководствената со фактичката состојба на 31.12.2008 година, констатирани се состојби кои не се во согласност со одредбите на Законот за трговските друштва и Правилникот за начинот и роковите за вршење на попис и усогласување на сметководствената со фактичката состојба и тоа како што следува:

- извештајот за извршениот попис не содржи податоци за вкупната сметководствена вредност на средствата и обврските и на вкупната вредност на истите по извршениот физички попис (фактичка состојба) од каде би произлегле искажаните расходи и разлики (кусоци/вишоци) освен за пописот на паричните средства;
- во пописните листи е искажана вкупна/збирна површина на земјиште од 13.855 м², без наведување на конкретните локации на која истата се однесува и не се презентирани веродостојни акти за потврдување на искажаниот износ од 680 илјади денари на сметката земјишта и шуми;
- пописната комисија не се произнела за статусот на градежните објекти во износ од 275.840 илјади денари за кои целосно не е завршена постапката за остварување на правото на сопственост;
- во извештајот не е презентирана старосната структура на побарувањата во износ од 757.906 илјади денари и обврски во износ од 81.442 илјади денари;

Утврдената состојба предизвикува неможност од потврдување на реалноста и објективноста на искажаните состојби на средствата, намалување на квалитетот на финансиските извештаи и информациите кои ги даваат истите.

Препорака:

Надлежните органи за раководење и управување со претпријатието да пропишат политики за начинот на постапување и извршување на пописот на средствата и обврските на претпријатието од страна на номинираните лица во пописната комисија.

11.3.2. Во трговските книги на јавното претпријатие со известувачкиот период евидентирани се тужени/сомнителни и спорни побарувања во вкупен износ од 323.826 илјади денари (правни субјекти во износ од 145.955 илјади денари од 2002 година и физички лица во износ од 177.871 илјади денари од 2001 година заклучно со известувачкиот период), за кои не се превземени активности за нивно „депризнавање“ вредносно усогласување и отстранување од Билансот на состојба. Утврдената состојба не е во согласност со Правилникот за водење на сметководството/МСС, Правилникот за содржината на одделните сметки во сметковниот план и пропишаните сметководствени политики. Непревземањето на потребните активности предизвикува нереално и необјективно искажување на наведените побарувања во трговските книги, преценување на акумулираната добивка, намалување на квалитетот на финансиските извештаи и информациите кои ги даваат истите и неможност надлежните органи да се произнесат за начинот на постапување по истите.

На ревизијата и е презентирана Одлука за усвојување на Извештајот од централната пописна комисија за извршениот попис за вкупниот

имот на ЈП Комунална хигиена со состојба 31.12.2009 година, донесена од управниот одбор на претпријатието, со која покрај другото се врши отпишување на побарувања по разни основи во вкупен износ од 162.275 илјади денари, на товар на расходите од редовното работење, кои расходи согласно Правилникот за начинот на пресметување и уплатување на данокот за добивка и спречување на двојното ослободување или двојното оданочување, претставуваат непризнаени расходи односно истите подлежат на оданочување со данок на добивка, за што по овој основ јавното претпријатие ќе искаже обврска во финансиските извештаи за 2009 година.

Препорака:

Надлежните органи за управување и раководење со претпријатието континуирано да ја следат состојбата на ненаплатените побарувања и по потреба (покрај комисијата за попис) да формираат комисија која ќе ја утврди фактичката состојба на наведените побарувања, ќе изготви извештај и предложи мерки за начинот на постапување и нивно отпишување.

11.3.3. Во текот на ревизијата беа испратени конфирмации заради усогласување на побарувањата и обврските искажани во билансните позиции. Од вкупно испратените 46 конфирмации до исто толку коминтенти добиени се 23 одговори, што претставува 50% од вкупно испратените, од кои 10 се потврдени односно 43% од пристигнатите, а 13 не се потврдени односно 57%, додека 23 воопшто не одговорија што претставува 50% од испратените конфирмации. Од претходното може да се констатира мал одзив на Вашите коминтенти кое оневозможува целосно да ја завршиме постапката на верификација на побарувањата и обврските по овие основи.

Препорака:

Надлежните органи во јавното претпријатие да превземат активности за конфирмирање на побарувањата и обврските кое ќе претставува основа за усогласување на побарувањата и обврските и нивно реално прикажување во финансиските извештаи.

11.4. Неправилности во искажување на позициите во Билансот на состојба

11.4.1. Пропишаните сметководствени политики не содржат одредби на кој начин ќе се врши признавање, мерење и презентирање на вложувањата во трговските книги на јавното претпријатие. На известувачкиот датум во трговските книги на сметката вложувања во хартии од вредност е искажана вредност од 15.298 илјади денари за вкупно 8.512 акции. Со извршеното усогласување на податоците содржани во извештајот за имател со состојба на ден 31.12.2008 година од Централниот депозитар за хартии од вредност, констатирана е неусогласеност во износ од 10.190 илјади денари. Утврдената состојба не е во согласност со одредбите на Правилникот за водење на сметководството/МСС и Законот за трговските друштва. Непревземањето на потребните активности за континуирано усогласување на вложувањата во хартии од вредност предизвикува повеќе искажани вложувања за износ од 10.190 илјади денари, помалку искажано вредносно усогласување на долгорочните финансиски вложувања, повеќе искажана акумулирана добивка за износ од 10.190

илјади денари, намалување на квалитетот на финансиските извештаи и информациите кои ги даваат истите.

За потврдување на искажаните податоци надлежните органи на ден 28.01.2009 година се обратиле до Комисијата за хартии од вредност, која ги известува дека акциите издадени во 1998 година од шест друштва, повеќе не се водат на сметката на јавното претпријатие.

Со одлуката за усвојување на Извештајот од централната пописна комисија за извршениот попис за вкупниот имот на ЈП Комунална хигиена со состојба 31.12.2009 година, управниот одбор врши отпишување на хартиите од вредност во износ од 10.191 илјада денари.

Препорака:

Надлежниот орган за раководење со претпријатието да превземе активности за дополнување на актот со кој се пропишуваат сметководствените политики на ниво на јавно претпријатие, да изработи и да предложи акт до органот за управување за уредување на начинот на постапување со вложувањата за кои јавното претпријатие ја изгубило контролата.

11.4.2. Со извршениот увид на начинот на користење на возниот парк и раздолжување односно оправдување на потрошените нафтени деривати за користење на специјалните комунални возила и лесните возила, ревизијата утврди состојби кои што не се во согласност со Правилникот за условите и начинот на користење на лесните моторни возила на ЈП Комунална Хигиена – Скопје и Упатството за начинот на користење на специјалните комунални возила и контрола на техничката исправност, и тоа како што следува:

- кон месечниот извештај за потрошените нафтени деривати за патничките возила не секогаш е приложен соодветен, веродостоен и уредно пополнет документ за поминати километри / релација, налог за користење на патничкото возило каде за одредени патнички возила се изработува еден месечен патен налог;
- за товарните возила не се врши пополнување на патниот налог на товарното возило во делот пресметка и тоа за гориво, мазиво, поминати километри, превоз на тури, број на тури, остварени тури / километри;
- воспоставена е пракса на упатување на возила на извршување на работни задачи кои не се технички проверени и спремни за работа, односно нивното користење е со патен налог кој не е потпишан/одобрен од страна на дијагностичарот во делот на “Потврда за техничка исправност на возилото”.

Ваквата состојба придонесува за неможност од добивање на податоци, како и следење на потрошувачката на гориво по видови на возило, како и потврдување на реалноста на искажаниот трошок на соодветната позиција во износ од 53.437 илјади денари, како и потврдување на законското и наменското користење на средствата.

Јавното претпријатие во текот на известувачкиот период врши набавка на потребната опрема и воведува „ГПС“ за контрола и следење на возилата кои го собираат отпадот.

Препораки:

Надлежните органи за управување и раководење со претпријатието да превземат контролни активности во насока на обезбедување на практична

имплементација на пропишаните интерни акти за начинот на користење на моторните возила и потврдување на потрошокот на нафтените деривати.

Надлежните органи во претпријатието да пропишат и донесат норматив за потрошувачката на гориво за специјалните комунални возилата, по типови на возила и да обезбедат континуирано следење на потрошувачката на нафтените деривати.

11.4.3. Во трговските книги јавното претпријатие за известувачкиот период на сметката Залиха на суровини, материјали, резервни делови и ситен инвентар и Залиха на производство, готови производи и стоки искажува средства во износ од 21.122 илјади денари. Со извршената ревизија на начинот на разграничување на суровините и материјалите, признавањето на трансакциите, нивното евидентирање во апликативниот софтвер и нивното презентирање во финансиските извештаи, ревизијата утврди состојби кои не се во согласност со Законот за трговските друштва, Правилникот за водење на сметководството/МСС и утврдените сметководствени политики на ниво на претпријатие, и тоа како што следува:

- апликативниот софтвер дозволува евидентирање на излез од магацинот без притоа да има евидентирано влез, што има за ефект појава на негативни залихи;
- не е обезбедено правилно признавање на трансакциите и нивното презентирање во финансиските извештаи за издадениот ситен инвентар и авто гуми во употреба во делот на сметките ситен инвентар на залиха, ситен инвентар во употреба и вредносно усогласување на дадениот ситен инвентар во употреба и отпис на ситниот инвентар;
- апликативниот софтвер кој се користи за водење на материјалната евиденција дозволува пристап во базата на податоци за претходните известувачки периоди, односно истата не е затворена по завршувањето на соодветниот известувачки период;
- воспоставена е пракса на користење на исти обрасци / талони на издатници за издавање (издатници) за производи кои се во материјална евиденција и за производи кои не се евидентирани во материјалната евиденција;
- Воспоставена е пракса во текот на годината да се извршува евидентирање / книжење на сите влезови / излези од магацинот во финансиската евиденција со налог за книжење кој е постојано отворен и во кој може постојано да се врши прилагодување без притоа да се изврши поврзување на наведениот налог со документите (приемница, издатница) во материјалната евиденција и оставање на траг од извршените корекции на претходно евидентирани податоци. На крајот од известувачкиот период се врши дополнителна обработка на претходно евидентирани настани и потврдување на искажаните податоци во материјалната евиденција;
- не е презентирана уредна и веродостојна документација од кои може да се утврди на кои лица и во кој период се издадени средства на име хтз опрема;

Непревземените активности за правилно постапување со залихите на суровини и материјали, предизвикува можност од менување на историските податоци, несоодветно постапување со залихите, неможност од следење на залихите и нивното потврдување,

прилагодување на финансиските извештаи, намалување на квалитетот на финансиските извештаи и информациите кои ги даваат истите.

Препораки:

Надлежните органи за раководење со претпријатието да ги задолжат економскиот оператор кој е овластен за одржување и сервисирање на софтверската апликација да изврши промена на истата со што ќе се оневозможи менување на историските податоци, без оставање на траг на претходно евидентирани податоци.

Надлежниот орган за раководење со претпријатието да ги задолжи вработените кои се одговорни за водење на материјалната евиденција и трговските книги за доследно почитување на утврдените сметководствени политики.

11.5. Ненаменско и незаконско користење на средствата

11.5.1. При увидот во начинот на планирање, спроведување и реализација на постапките за јавни набавки констатирани се состојби кои упатуваат на недоследно почитување на одредбите на Законот за јавни набавки и Правилникот за содржината на тендерската документација, поради следново:

- тендерската документација се изготвува без наведување на задолжителните барања, услови, критериуми, потребните документи и други неопходни информации во врска со начинот на спроведување на постапката за доделување на договор за јавна набавка односно тендерската документација не содржи модел на договор;
- не се води целосна евиденција за сите спроведени постапки за јавни набавки со барање за прибирање на три понуди без јавно отворање;
- од спроведените постапки за јавни набавки со барање за прибирање на три понуди без јавно отворање преовладуваат постапки кои не се предвидени во Годишниот план за јавни набавки за 2008 година и за истите не се склучени договори за јавни набавки;
- создадена е пракса Записниците од јавното отворање на понудите и Извештаите од спроведените постапки за јавни набавки да не се потпишуваат од страна на членовите на Комисијата за јавни набавки и да не се врши нивно архивирање;
- дел од постапките за јавни набавки и нивната реализација во 2008 година се темалат на Одлуки за јавни набавки донесени од страна на органот за управување во текот на 2006 година и
- во одредени постапки за доделување на договор за јавна набавка временската рамка од моментот на завршување на утврдениот рок за поднесување на понудите, нивното разгледување и евалуирање се до моментот на склучување на конкретниот договор се движи повеќе од 6 (шест месеци), односно во одредени состојби евалуацијата на понудите се провлекува повеќе од два месеци;

Погоренаведените состојби предизвикуваат јавното претпријатие во постапките за доделување на договорите за јавни набавки: да не обезбеди доследно почитување на одредбите на Законот за јавни

набавки за износ од 27.754 илјади денари (прилог број 3 и 4); да изврши надминување на реализацијата на доделените договори за јавна набавка за износ од 6.367 илјади денари (прилог број 5) и да не спроведе постапка за доделување на договор за јавна набавка за износ од 46.709 илјада денари (прилог број 6).

Имајќи ја во предвид комплексноста и обемот на работите кои ги извршува јавното претпријатие, непочитувањето на Законот за јавни набавки и не спроведувањето на соодветните постапки за набавка на стоки, услуги и работи, предизвикува можност од ненаменско и незаконско користење на средствата и необезбедување на фер конкуренција, еднаква и недискриминаторска положба на понудувачите, транспарентност и јавност при набавките.

Препорака:

Надлежните органи за управување и раководење со претпријатието да ги задолжат вработените одговорни за спроведување на постапките за јавни набавки и доделувањето на договорите за јавни набавки, континуирано да ги превземаат потребните активности за надминување на утврдените состојби и обезбедат законско постапување во процесот на јавните набавки.

- 11.5.2. Склучен е договор за јавна набавка на систем на непрекинато напојување УПС заведен под број 03-15197 од 17.11.2008 година со вредност од 281 илјада денари без ДДВ односно 331 илјада денари со ДДВ. Врз основа на склучениот договор извршено е испорака на договорениот систем за што е изготвена испратница број 735703 од 10.12.2008 година и фактура со сериски број Ф47168 од 10.12.2008 година на износ од 1.416 илјади денари со ДДВ. Во содржината на фактурата неосновано и без испорака на било каков друг производ освен договорениот систем е вклучен износ од 1.085 илјади денари, кој се однесува за друг производ (агрегат) за кој не е извршен избор на најповолен понудувач. Наведената фактура е платена во месец декември 2008 година со што на економскиот оператор му е овозможено користење на средства во износ од 1.085 илјади денари без правен основ.

По утврдената состојба од страна на ревизијата економскиот оператор до јавното претпријатие доставува писмо заведено под број 05-1332 од 22.02.2010 година со кое го известува дека е „направена ненамерна грешка и наместо да се фактурира само УПС-от пресметан е и агрегатот, за кој не сте извршиле избор во оваа постапка“ и воедно изразена е спремност средствата да се вратат.

Во прилог на доставените забелешки одговорното лице достави копија од електронски налог за плаќање во износ од 1.085 илјади денари со валута 02.03.2010 година. За истото ревизијата се обрати до јавното претпријатие за што е обезбедена копија од извод број 43 од 02.03.2010 година од кој се констатира дека економскиот оператор извршил враќање на наведените средства.

Препорака:

Надлежните органи за управување и раководење со претпријатието да превземат активности за да извршат пресметување и наплата камата за периодот за кој се користени средствата за производот кој не бил предмет на набавка ниту бил испорачан од економскиот оператор.

11.5.3. Извршено е доделување на договор за јавна набавка заведен под број 03/15773 од 09.11.2007 година за изработка на проект за “Интегрално управување со комунален отпад во регионот на Скопје” на износ од 9.800 илјади денари, кои средства се обезбедени од Министерството за животна средина и просторно планирање. Со извршената ревизија на документите за начинот на доделување на договорот за јавни набавки и извршените услуги, констатирани се состојби кои не се во согласност со одредбите на Законот за јавни набавки и тоа како што следува:

- склучен е Протокол помеѓу јавното претпријатие и Градот Скопје со кој е постигната согласност јавното претпријатие да аплицира кај надлежните органи за изработка на “Физибилити студија за воведување на процесот на сепарирање и рециклирање на комуналниот цврст отпад на подрачјето на град Скопје“. Со член 1 од погоренаведениот договор утврден е предметот на доделениот договор за јавна набавка под наслов “Изработка на проект за интегрално управување со комуналниот отпад во регионот на Скопје, заради усогласување со националниот план за управување со отпад и стандардите на ЕУ и негово креирање и реализација во вид на физибилити студија“;
- извршената јавна набавка не е планирана во планот за јавни набавки односно не се превземени активности за изменување и дополнување на планот за јавни набавки за 2007 година и негово доставување до Бирото за јавни набавки;
- не е донесена Одлука за јавна набавка од надлежниот орган за управување со јавното претпријатие и покрај тоа што кај другите постапки за доделување на договорите за јавна набавка воспоставена е пракса во претпријатието во процесот на доделување на договорите за јавните набавки одлуката да ја донесува управниот одбор;
- утврдени се критериуми за избор на најповолен понудувач (економски оператор) кои се тешко споредливи и применливи и во фазата на оценување на понудите и нивното вреднување создава можност од субјективен пристап на комисијата;
- комисијата пристапила да врши вреднување и оценување на еден од понудувачите кој во понудата не ги навел потребните податоци наведени во тендерската документација (видно забележано на записник од јавно отворање одржано на 06.09.2007 година);
- комисијата пристапила кон оценување и вреднување на доставените понуди и доставување предлог за избор на најповолен понудувач и покрај тоа што не е задоволен законскиот критериум за постоење на најмалку две прифатливи понуди;
- извршено е доделување на договорот за јавни набавки на понудувач кој во понудата не ги доставил сите барани податоци во тендерската документација;
- ревизијата не обезбеди разумно уверување дека изготвениот документ под наслов “Интегрално управување со комунален отпад на регионот на Скопје“ и “Интегрално управување со комуналниот отпад во регионот на Скопје / Анекси“ дека е адекватен на предметот утврден во договорот а пред се дека истиот е усогласен со националниот план за управување со отпад и стандардите на ЕУ, поради тоа што националниот план за управување со отпад за периодот 2009-2015 година е донесен од

надлежниот министер и објавен во Службен весник на Република Македонија во месец јуни, 2009 година;

- на ревизијата не и се презентирани докази од кој може да се констатира дека наведениот документ е архивски заверен и воедно доставен до основачот.

Од извршениот увид во начинот на евидентирање на настанатите трансакции во трговските книги на претпријатието ревизијата констатира дека на фактурираниот износ од 1.960 илјади денари не е пресметан данок на додадена вредност, а фактурите за извршените услуги се доставувани до надлежното Министерство без заверување од страна на јавното претпријатие што не е во согласност со одредбите на член 4 од договорот.

Не превземањето на потребните активности за доделување на договорот за јавна набавка согласно законските и подзаконските акти создава можност од необезбедување од фер конкуренција, еднаков третман и недискриминација на економските оператори, транспарентност и јавност при набавките.

Со извршеното пребарување на веб страната на Бирото за јавни набавки ревизијата констатира дека Градот Скопје има доделено договор за јавна набавка „Изработка на План и Програма за управување со отпад на подрачјето на град Скопје“ во вредност од 1.298 илјади денари со вклучен ДДВ и датум на склучување на договорот на 30.06.2009 година. Овој договор за јавна набавка содржи идентичен/сличен предмет на набавка на услуга со претходно наведениот договор.

- 11.5.4. Јавното претпријатие воспоставило пракса ангажирањето на привремените вработувања во 2008 година да го врши со пет агенции за привремени вработувања, притоа секоја агенција наплатува различен процент на услуги за извршеното посредување, без да превземе обврска истото ангажирање да го изврши по пат на доделување на договор за јавна набавка. Утврдената состојба не е во согласност со Законот за јавните набавки и предизвикува можност од создавање на нееднаков третман и дискриминаторска положба на економските оператори, немање на фер конкуренција, јавност и транспарентност при набавките и зголемување на трошоците на претпријатието.

Препорака:

Надлежните органи за управување и раководење со претпријатието да превземат активности за донесување на потребните акти со кои потребата од ангажирање на привремено вработени (услугите од агенциите за привремено вработување) да се изврши по пат на доделување на договор за јавна набавка.

- 11.5.5. Во текот на 2008 година јавното претпријатие извршило ангажирање на физички лица со склучување на договори за привремени вработувања и договори за дело чии број е променлив при што ревизијата констатира дека од вработените ангажирани по пат на привремени вработувања 51 лице и 25 лица ангажирани преку договор на дело не се во рамките на утврдениот број на вработени со Правилникот за систематизација на работните места и утврдување на платите, надоместоците на плати и други примања. Ваквата состојба не е во согласност со Законот за работни односи и интерниот акт и предизвикува субјективен пристап при одлучувањето за потреба од вработување / ангажирање на вработени, неможност

од остварување на правото од работен однос односно правото на ПИО и здравствено осигурување за лицата ангажирани по договор на дело како и зголемување на трошоците на претпријатието.

Препорака:

Надлежните органи за управување и раководење со претпријатието да преземат мерки за пропишување на политики за утврдување на потребата од дополнителна работна сила, пополнување на слободните работни места и нивно ангажирање во согласност со обемот и потребите на претпријатието.

11.5.6. Јавното претпријатие во текот на известувачкиот период за потребите на синдикалната организација на име остварување на програмата и финансискиот план на синдикалната организација пренесува средства во износ од 1.343 илјади денари, од кои за помошти на вработените се исплатени 143 илјади денари, а остатокот од 1.200 илјади денари согласно програмата на синдикалната организација. Наведените средства се пренесени врз основа на повеќе одлуки од Управниот одбор. Утврдената состојба не е во согласност со одредбите на Законот за работните односи и колективниот договор на ниво на работодавач и предизвикува можност од незаконско и ненаменско користење на средствата.

Препорака:

Надлежните органи за управување и раководење со претпријатитето во соработка со властеното лице на синдикалната организација, а во рамките на законските акти и колективниот договор на ниво на работодавач го уредат начинот на поддршка на работењето на синдикалната организација и да извршат повраќај на средствата.

11.6. Неправилности во ИТ системот, утврдени/идентификувани слабости

11.6.1. Со извршената ревизија на ИТ системот, опслужувањето, раководењето и управувањето со системот (пристап, обработка и заштита на податоците) ревизијата ги констатира следните состојби:

- не е пропишан и не е донесен стратешки план за развој на ИТ системот, изостануваат пишани процедури за безбедност, формализиран план за континуитет во работењето (Business continuity plan „BCP“) на клучните операции во вонредни околности како и формализиран план за опоравување на информациониот систем (Disaster Recovery Plan „DRP“) и формална методологија за усовршување на постојните и развој на нови системи;
- не е обезбедено чување на податоците (back-up) на место со соодветна оддалеченост согласно стандардите за ИТ безбедност;
- апликативниот софтвер за водење на трговските книги е на сервер машина и платформа која е нефлексибилна, некомпатибилна со други платформи и неможност од нејзина дополнителна надградба. Внесувањето на податоците во трговските книги се врши преку терминали кои споредени со персоналните компјутери не ги даваат потребните и очекуваните резултати.

Претпријатието во 2008 и 2009 година набавува нова опрема и нов апликативен софтвер за материјално-финансиско работење кој е на

понова платформа со можност за негова надградба и пристапот е преку персонални компјутери. До денот на известувањето за извршената ревизија не е извршено тестирање/пробна употреба на набавениот апликативен софтвер и покрај тоа што на ревизијата и е презентирана техничка документација за проектот „Имплементација на domain, мрежна и безбедоносна инфраструктура во ЈП „Комунална Хигиена,“, поради што ревизијата не може да се произнесе за неговата употребливост.

Препорака:

Надлежниот орган за раководење и управување со претпријатието да превземе активности за: пропишување на процедури за безбедност, формализиран план за континуитет во работењето, стратешки план за развој на ИТ системот и развивање и воведување на безбедносни политики.

11.7. Ефекти од ревизијата

11.7.1. Имајќи ги во предвид наодите изнесени во точките 11.2.; 11.3. и 11.4. истите предизвикуваат: помалку искажани трошоци за износ од 94.059 илјади денари, помалку искажани обврски за износ од 94.059 илјади денари, потценување на приходите на јавното претпријатие; потценување на обврските за данок на додадена вредност; преценување на побарувањата и потценување на трошоците за вредносното усогласување на ненаплатените побарувања односно сомнителните и спорни побарувања, преценување на финансискиот резултат.

12. Според наше мислење, поради значајноста на прашањата изнесени во точките 11.2.; 11.3. и 11.4. финансиските извештаи не ја претставуваат вистинито и објективно финансиската состојба на Јавно претпријатие Комунална хигиена Скопје под 31 Декември 2008 година, резултатите од работењето и паричните текови за годината која завршува со тој датум согласно важечката законска регулатива.

13. Според наше мислење, поради значајноста на прашањата изнесени во точките 11.2. 11.4. и 11.5. кај Јавно претпријатие Комунална хигиена Скопје не е остварено законско и наменско користење на средствата во финансиските трансакции за 2008 година.

14. Не изразувајќи резерва во нашето мислење, обрнуваме внимание на подолу наведената состојба:

14.1.1. Во трговските книги за 2008 година на име дадени аванси и вредносно усогласување на дадените аванси искажани се вредности во износ од 52.767 илјади денари кои произлегуваат од меѓусебните побарувања и обврски со Компрес ДОО – Скопје, кој правен субјект е издвоен од постоечкото јавно претпријатие. Јавното претпријатие во текот на 1998 година поднесува тужбено барање до надлежниот суд, кој во текот на 2005 година донесува пресуда со која ја прогласува за ништовна Одлука за издвојување и организирање на дел од Јавното претпријатие во Друштво со ограничена одговорност Компрес – Скопје. Во текот на 1998 година помеѓу јавното претпријатие и Компрес ДОО склучен е договор за поделба на побарувањата и обврските, со кој на друштвото со ограничена одговорност му припаѓа деловен простор во

износ 24.767 илјади денари и депонирани парични средства во износ од 28.000 илјади денари. И оваа одлука во текот на 2000 година јавното претпријатие ја оспорува пред надлежниот суд, но постапката е прекината се додека не се донесе формално правен акт за бришење на друштвото во трговскиот регистар. До денот на ревизијата не се презентирани веродостојни податоци за бришење на друштвото и обезбедување на услови за понатамошно постапување на надлежните органи, односно повраќај на средствата на претпријатието. Со извршеното пребарување на базата со податоци на Управата за јавни приходи се констатира дека наведеното друштво располага со даночен број, единствен матичен број и соодветна сметка.

14.1.2. Во периодот на извршување на ревизијата основачот на јавното претпријатие донел повеќе одлуки со кои го уредува начинот на издвојување на дел од постојното јавно претпријатие во ново јавно претпријатие под наслов ЈП „Дрисла“; преотстапување на дел од имотот на постојното јавно претпријатие; формирање на управен одбор и уредување на односите помеѓу постојното претпријатие и новоформираното претпријатие.

Превземањето на активности во насока на реализација на наведените одлуки имаат и ќе имаат соодветно влијание врз работењето и извршувањето на дејноста на постојното јавно претпријатие, поради што основачот и надлежните органи на постојното и новоформираното јавно претпријатие потребно е континуирано да бидат во тек со превземените активности.

14.1.3. Јавното претпријатие е единственото претпријатие на територијата на Република Македонија кое во рамките на депонијата „Дрисла“ има поставено опрема за соодветно постапување со медицинскиот отпад. Со извршената ревизија на начинот на постапување со медицинскиот отпад од страна на јавното претпријатие констатирани се состојби кои укажуваат дека заклучно со известувачкиот период склучени се 441 договор со правни субјекти кои создаваат медицински отпад (кои претежно гравитираат на подрачјето на Град Скопје), не постои база на податоци со сите потенцијални создавачи на медицински отпад и не постојат пишани процедури за начинот на постапување со медицинскиот отпад (собирање, транспортирање и согорување) во рамките на јавното претпријатие. Ваквата состојба создава опасност за несоодветно постапување со медицинскиот отпад и можност за доведување во опасност на животот и здравјето на луѓето и опстанокот на животинскиот и растителниот свет и загадување на животната средина и природата.

14.1.4. Ценејќи ја состојбата со управување со отпадот во Република Македонија и активностите кои се превземени од Градот Скопје вклучувајќи ја и набавката и давањето на располагање и користење на 5 (пет) специјални возила за подигање и транспортирање на отпад во 2009 година, ревизијата смета за потребно да укаже дека Градот Скопје треба да продолжи со превземените активности за управување со отпадот а пред се:

- изработка и донесување на план за управување со отпадот и обезбедување на соодветно одобрување од надлежниот орган, член 18 од Законот за управување со отпад;
- создавање на услови за исполнување на обврските за селектирање на комуналниот отпад, член 44;

- развивање и спроведување на мониторинг за управување со отпадот, мониторинг на состојбата на животната средина и на влијанијата врз животот и здравјето на луѓето, член 108 и член 109;
- развивање на информативниот систем на локално ниво, со кој ќе се обезбеди собирање и презентирање на податоци за општата состојба во врска со управување со неопасниот отпад, член 113;
- создавање на катастар за создавачи на отпад, член 116;
- затворање и рекултивирање на дивите депонии, член 144;
- донесување на одлука за уредување на односите за одржување на јавната чистота согласно член 10 од Законот за јавна чистота;
- продолжување со активностите за утврдување на надоместок за одржување на јавната чистота, член 24;

Ваквата состојба предизвикува можност од опасност по заштита на животната средина, животот и здравјето на луѓето (слика број 1).

14.1.5. Статусот на дадените препораки содржани во Конечниот извештај на овластениот државен ревизор за извршената ревизија на финансиските извештаи за 2004 година, на денот на вршењето на ревизијата е како што следува:

- три препораки се спроведени,
- шеснаесет препораки се делумно спроведени и
- шест препораки не се спроведени.

Овластен Државен Ревизор

Скопје, 20.04.2010 година

**ЈАВНО ПРЕТПРИЈАТИЕ КОМУНАЛНА ХИГИЕНА СКОПЈЕ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР**

БИЛАНС НА УСПЕХ ЗА 2008 ГОДИНА

во 000 Ден.

ОПИС	2008	2007
Приходи од продажба	728,194	696,355
Приходи врз основа на употреба на сопствени производи, стоки и услуги	118	265
Останати деловни приходи	37,702	20,308
Вкупни приходи од оперативно работење	766,014	716,928
Материјални трошоци	194,549	179,428
Трошоци за бруто плати	265,484	261,342
Амортизација и вредносно усогласување на долгорочни средства	30,197	28,947
Вредносно усогласување на на краткорочни средства	104,992	117,325
Останати оперативни трошоци	144,110	117,248
Вкупно трошоци од оперативно работење	739,332	704,290
Приходи од камати, курсни разлики и слични приходи	14,564	6,104
Приходи од учества на вложувања	6	5
Расходи по основ на камати, курсни разлики и слични расходи	11,215	2,731
ДОБИВКА/ЗАГУБА ОД РЕДОВНО РАБОТЕЊЕ	30,037	16,016
ДОБИВКА/ЗАГУБА ПРЕД ОДАНОЧУВАЊЕ	30,037	16,016
Данок од добивка	13,308	14,914
НЕТО ДОБИВКА/ЗАГУБА	16,729	1,102

**ЈАВНО ПРЕТПРИЈАТИЕ КОМУНАЛНА ХИГИЕНА СКОПЈЕ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОБЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР**

БИЛАНС НА СОСТОЈБА НА ДЕН 31 ДЕКЕМВРИ

во 000 Ден.

Опис на позицијата	2008	2007
Актива		
Тековни средства		
Парични средства и хартии од вредност	11,778	16,348
Побарувања по основ на продажба	612,836	556,405
Побарувања од поврзани субјекти	80	73
Краткорочни финансиски вложувања	17,000	15,055
Други краткорочни побарувања	2,012	1,950
Платени трошоци за идните периоди	91	514
Побарувања за дадени аванси, депозити и кауции	912	912
Залихи	21,122	25,316
Вкупно тековни средства	665,831	616,573
Нетековни средства		
Нематеријални и материјални средства	248,178	252,901
Долгорочни финансиски вложувања	15,298	15,824
Вкупно нетековни средства	263,476	268,725
Вкупна актива	929,307	885,298
Вонбиласна евиденција-актива	-	-
Пасива		
Тековни обврски		
Обврски спрема добавувачите	81,532	76,529
Примени аванси, краткорочни депозити и кауции	0	2
Краткорочни обврски спрема поврзани субјекти	34	19
Краткорочни обврски од финансирање	327	327
Останати краткорочни обврски	233,808	213,825
Одложени плаќања на трошоци	4,738	2,464
Вкупно краткорочни и долгорочни обврски	320,439	293,166
Нетековни обврски		
Долгорочни обврски	1,928	1,920
Капитал и резерви		
Капитал	380,767	380,767
Резерви	6,402	3,893
Акумулирана добивка	205,552	205,552
Нето добивка	14,219	-
Вкупно капитал и резерви	606,940	590,212
Вкупна пасива	929,307	885,298

ЈАВНО ПРЕТПРИЈАТИЕ КОМУНАЛНА ХИГИЕНА СКОПЈЕ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

П Р Е Г Л Е Д
ПРОМЕНЕТЕ НА КАПИТАЛОТ И РЕЗЕРВИТЕ ЗА 2008 ГОДИНА

О П И С	Капитал	Резерви	Акумулиран а добивка	Добивка од финансиската година	Вкупно
Состојба 01.01.2008 година	380,767	3,893	205,552		590,212
Уплати на акции		-	-		-
Добивка за финансиска 2008 година			-	16,729	16,729
Распределба на добивката за 2008 година во корист на капиталот и резервите		2,509		(2,509)	-
Состојба 31.12.2008 година	380,767	6,402	205,552	14,220	606,941

**ЈАВНО ПРЕТПРИЈАТИЕ КОМУНАЛНА ХИГИЕНА СКОПЈЕ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОБЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР**

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИОТ ТЕК ЗА 2008 ГОДИНА

во 000 Ден.

2008/2007

ГОТОВИНСКИ ТЕКОВИ ОД ОПЕРАТИВНО РАБОТЕЊЕ	
НЕТО ДОБИВКА ПРЕД ОДАНОЧУВАЊЕ	30,037
Трошоци кои не повлекуваат користење на обртни средства:	
Амортизација	30,197
Ревалоризација на амортизација 432	0
Трошоци од поранешни години	1,343
Расходи од отпис на побарувања и кусоци	104,992
Вредносно усогласување на залихите и ситниот инвентар	10,094
Неотпишана вредност на отуѓени и отпишани средства	65
Кусоци	57
Курсни разлики и камати	18,651
Данок од добивка	(13,308)
Готовински текови од работење	152,091
Побарувања по основ на продажба	(160,924)
Побарувања од поврзани субјекти	(7)
Краткорочни финансиски вложувања	(1,945)
Други краткорочни побарувања	(62)
Платени трошоци за идните периоди	423
Побарувања за дадени аванси депозити и кауции	-
Залихи	4,025
Аванси за нематеријални и материјални вложувања	-
Краткорочни обврски за хартии од вредност	-
Обврски спрема добавувачи	5,003
Примени аванси, депозити и кауции	(2)
Краткорочни обврски спрема поврзани субјекти	15
Краткорочни обврски од финансирање	-
Останати краткорочни обврски	19,983
Одложени плаќања на трошоци	2,274
Нето готовински текови од оперативно работење	20,874
ГОТОВИНСКИ ТЕКОВИ ОД ИНВЕСТИЦИОНО РАБОТЕЊЕ	
Нематеријални и материјални вложувања	(25,452)
Нето готовински текови од инвестиционо работење	(25,452)
ГОТОВИНСКИ ТЕКОВИ ОД ФИНАНСИСКО РАБОТЕЊЕ	
Обврски по долгорочни кредити	8
Нето готовински текови од финансиско работење	8
НЕТО ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА ПАРИЧНИТЕ СРЕДСТВА	(4,570)
ПАРИЧНИ СРЕДСТВА НА ПОЧЕТОКОТ НА ГОДИНАТА	16,348
ПАРИЧНИ СРЕДСТВА НА КРАЈОТ НА ГОДИНАТА	11,778

ул. Македонија 12/3
1000 Скопје
Република Македонија
Тел: + 389 2 3211 262
Факс: +389 2 3126 311
e-mail: dzr@dzr.gov.mk
www.dzr.gov.mk

Број: 11-242/17

Дата: 02.06.2010

Врз основа на член 23 став 5 од Законот за државната ревизија (“Службен весник на РМ” бр. 65/97, 70/01, 31/03, 19/04, 70/06 и 133/07), постапувајќи по Приговорот на одговорното лице за финансиските извештаи за 2008 година на Јавно претпријатие Комунална хигиена Скопје против Конечниот извештај на овластениот државен ревизор бр.11-242/6 од 22.04.2010 година, Главниот државен ревизор го донесе следното:

РЕШЕНИЕ

1. Приговорот поднесен на **точките 11.1.2., 11.2.5., 11.2.7., 11.3.1., 11.3.2., 11.3.3., 11.4.3., 11.5.1., 11.5.2., 11.5.3.** од Конечниот извештај на овластениот државен ревизор за извршена ревизија на финансиските извештаи за 2008 година на Јавно претпријатие Комунална хигиена Скопје **се одбива.**
2. Решението по доставениот приговор на Конечниот извештај на овластениот државен ревизор претставува прилог на конечниот извештај и интегрално се интерпретира во Годишниот извештај.

Образложение

Против Конечниот извештај на овластениот државен ревизор за извршена ревизија на финансиските извештаи на Јавно претпријатие Комунална хигиена Скопје за 2008 година поднесен е приговор заведен под број 11 - 242/16 од 14.05.2010 година. Со поднесениот приговор не се доставени дополнителни докази со кои може да се оспорат или изменат утврдените состојби во Конечниот извештај, поради што Овластениот државен ревизор ги дава следниве образложенија за одбивање на приговорот:

1. Упатениот приговор на **точката 11.1.2.**, кој се однесува на утврдената состојба дека воспоставените контролни системи и постапки не секогаш обезбедуваат почитување на потребните процедури во процесот на јавните набавки **не се прифаќа**, бидејќи не се приложени дополнителни документи со приговорот кои ќе влијаат на оспорување или изменување на утврдените состојби од овластениот државен ревизор. Изнесените состојби во приговорот претставуваат дообјаснување и елаборирање на причините за утврдената состојба од страна на овластениот државен ревизор. Користењето на критериумите (Законот за јавни набавки и Законот за јавна внатрешна финансиска контрола) за утврдување на конкретната неправилност и нивниот начин на презентирање е уреден со методолошките упатства на Државниот завод за ревизија.
За делот од упатениот приговор кој се однесува на утврдените состојби во точка 11.5.1. од Конечниот извештај на овластениот државен ревизор, одговорот е поместен за конкретната точка од Конечниот извештај.
2. Упатениот приговор на **точката 11.2.5.** кој се однесува на склучен договор со приватен правен субјект, кој се овластува да посредува при наплата на побарувањата од комингентите на јавното претпријатие, **не се прифаќа**, бидејќи одговорното лице на субјектот не достави дополнителни докази за оспорување на утврдените состојби од страна на овластениот државен ревизор.
3. Упатениот приговор на **точката 11.2.7.** кој се однесува на орочен денарски депозит во деловна банка **не се прифаќа**, бидејќи одговорното лице на субјектот не достави дополнителни докази со кои ќе ги оспори или измени утврдените состојби од ревизијата. Во самиот приговор се наведува дека менаџментот донел одлука за пласирање на привремено слободните парични средства, без притоа да ја приложи донесената одлука или пак да даде одговор за причините зошто е избрана токму деловната банка во која се орочени средствата.
Одговорното лице и ревидираниот субјект не презентираа уредни и веродостојни документи врз основа на кои може да се констатира дека јавното претпријатие при превземањето на конкретни активности за депонирање на денарски депозит во банка се обратило до други деловни банки се со цел споредување на условите кои се нудат од страна на различните деловни банки за иста активност и обезбедување еднаква положба на деловните банки.
4. Упатениот приговор на **точката 11.3.1.** кој се однесува на документацијата од извршениот попис на средствата и обврските и усогласувањето на сметководствената со фактичката состојба на 31.12.2008 година, **не се прифаќа**, поради тоа што одговорното лице не достави дополнителни докази за оспорување или изменување на утврдените состојби. Согласно одредбите на член 473 од Законот за трговските друштва и член 10; 13; 15; 16

и 17 од Правилникот за начинот и роковите за вршење на попис и усогласување на сметководствената со фактичката состојба, јасно и недвосмислено се утврдени обврските и начинот на постапување на јавното претпријатие, односно членовите на пописната комисија и надлежните органи за управување и раководење со претпријатието. Имено со одредбите на членот 13 е уредена потребата дека пописната комисија има обврска да ја провери реалноста на искажаните износи и причините за ненаплативоста итн.

Со презентирањето на утврдената состојба во точката 11.3.1. овластениот државен ревизор не го оспорува правото на определување и пропишување на политики, туку напротив укажува на потребата од пропишување на политики за начинот на постапување и извршување на пописот.

5. Упатениот приговор на **точката 11.3.2**, кој се однесува на утврдената состојба за непревземените мерки за вредносно усогласување на тужени/сомнителни и спорни побарувања и нивно отстранување од Билансот на состојба, **не се прифаќа** поради тоа што упатениот приговор во суштина не претставува приговор туку објаснување од одговорното лице дека не му е јасна утврдената состојба и причината за изнесеното обелоденување за превземените мерки од надлежниот орган за управување со претпријатието.

Имено согласно одредбите на точка 35 од Меѓународниот сметководствен стандард МСС 39 Финансиски инструменти: признавање и мерење е уредено дека „Претпријатието треба да депризнае финансиско средство или дел од финансиско средство кога, и само кога, претпријатието ја губи контролата над договорените права кои го сочинуваат финансиското средство (или дел од финансиското средство)“. Со одредбите на член 367 и 368 од Законот за облигационите односи е уреден начинот на застарување на побарувањата со едногодишен рок на застареност и застарување на побарувањата утврдени од суд или друг надлежен орган, а со самото тоа во услови на непревземени активности за надминување на утврдената состојба се исполнуваат бараните услови за вредносно усогласување на побарувањата.

Во однос на извршеното обелоденување за превземените мерки на надлежните органи за управување со претпријатието за утврдената состојба, овластениот државен ревизор истакнува дека целта на наведеното обелоденување е во насока на презентирање на превземените активности од страна на надлежните органи за надминување на утврдената состојба.

6. Упатениот приговор на **точката 11.3.3**, кој се однесува на утврдената состојба за малиот одзив на повратен одговор од комингентите **не се прифаќа**, поради тоа што одговорното лице ги изнесува сопствените видувања за начинот на усогласување на побарувањата и обврските со комингентите на

јавното претпријатие, без притоа да ја има во предвид улогата и значењето на постапката на екстерното конфирмирање.

Имено согласно одредбите на точка 20 од Меѓународниот стандард за ревизија 505 Екстерни конфирмации, ревизорот може да користи барање за позитивни/негативни екстерни конфирмации или комбинации на двете се со цел да обезбеди доволно информации за потврдување/верификација на побарувањата и обврските на јавното претпријатие.

7. Упатениот приговор на **точката 11.4.3.** кој се однесува на утврдената состојба за слабости во начинот на разграничување на суровините и материјалите, признавањето на трансакциите, нивното евидентирање во апликативниот софтвер и нивното презентирање во финансиските извештаи **не се прифаќа**, поради тоа што одговорното лице на субјектот за периодот за кој се врши ревизијата во самиот приговор ја прифаќа утврдената состојба од страна на ревизијата, но во исто време во прилог не достави дополнителни докази со кои ќе ги потврди состојбите кои ги наведува во приговорот. Овластениот државен ревизор истакнува дека целокупната состојба во делот на набавката на ИТ опремата и новите апликативни софтвери се обелоденети во делот од Ревизорскиот извештај **„Неправилности во ИТ системот, утврдени/идентификувани слабости“** односно целокупното обелоденување е како што следува „Претпријатието во 2008 и 2009 година набавува нова опрема и нов апликативен софтвер за материјално - финансиско работење кој е на понова платформа со можност за негова надградба и пристапот е преку персонални компјутери. До денот на известувањето за извршената ревизија не е извршено тестирање/пробна употреба на набавениот апликативен софтвер и покрај тоа што на ревизијата и е презентирана техничка документација за проектот „Имплементација на domain, мрежна и безбедносна инфраструктура во ЈП „Комунална Хигиена,“, поради што овластениот државен ревизор не може да се произнесе за неговата употребливост.“
8. Упатениот приговор на **точката 11.5.1,** кој се однесува на утврдените состојби/слабости за незаконско и ненаменско користење на средствата, кој се однесува на:
 - вкупниот износ на констатирани неправилности во износ од 27.754 илјади денари содржан во прилозите 3 и 4 од кои наведениот износ се оспорува за износ од 16.000 илјади денари **не се прифаќа**, поради тоа што овластениот државен ревизор врши обелоденување на извршената реализација на набавките за кои во постапката за доделување на договорот за јавна набавка има констатирано неправилности (несоодветно постапување) наведени во делот „забелешки/неправилности“ содржани во самите прегледи.
 - дадениот предлог „... износот од 27.000 илјади денари треба да биде намален и да изнесува 4.718 илјади денари ...“ **не се прифаќа** бидејќи

не се доставени дополнителни докази за да се утврди основот од кој е добиен наведениот износ од 27.000 илјади денари.

- дадениот предлог износот од 46.709 илјади денари содржан во прилогот број 6 да се намали на износ од 20.588 илјади денари, **не се прифаќа**, поради тоа што самото одговорно лице на јавното претпријатие во упатениот приговор на точката 11.1.2 од Конечниот извештај наведува дека „набавките до 5000 евра немаат архивски број, немаат договори и не се предвидени во Годишниот план за 2008 година”, со што се потврдува утврдената состојба од страна на овластениот државен ревизор.

За делот на упатениот приговор на точката 11.1.2. кој по својата содржина се однесува за утврдената состојба содржана во точката 11.5.1., **не се прифаќа**, поради следното:

- спроведени се постапки за јавни набавки со објавување на оглас во кој е наведено отворање на понудите без присуство на овластен претставник на понудувачите; неизработување на модел договор за јавна набавка во тендерската документација; неизменување и недополнување на годишниот план за јавни набавки; спроведена јавна набавка која не е предвидена во годишниот план за јавни набавки; во договорот за јавна набавка не е искажана вкупна вредност на набавката; прилагодувани испратници и приемници; немање на ДРД образец издаден од Централниот регистар на РМ; истечен договор за јавни набавки; набавките со барање за прибирање на понуди до 5.000 еур немаат архивски број, не се склучувани договори за јавни набавки и истите не се предвидени во Годишниот план за јавни набавки итн.
- во прилог на приговорот се коментираат но не се доставени дополнителни документи/докази кои веќе беа дадени на увид на ревизијата во текот на вршењето на ревизијата, при што овластениот државен ревизор констатира дека во мислењето од Бирото за јавни набавки не е наведено дека отворањето на понудите ќе се врши без присуство на овластените претставници на понудувачите;
- во документот ДРД Образец издаден од надлежниот регистар за еден од економските оператори не е наведено дека економскиот оператор е регистриран како правно лице за вршење на дејноста поврзана со предметот на набавка;
- во тендерската документација не е содржан модел на договор не само за правниот субјект кој го наведува одговорното лице туку за сите спроведени постапки за доделување на договор за јавна набавка;
- при спроведувањето на постапката за јавна набавка на репарација на контејнери избрани се два економски оператори на кои како основач се јавува исто физичко лице;

9. Упатениот приговор на **точката 11.5.2**, кој се однесува на констатацијата за повеќе платени средства во износ од 1.085 илјади денари со вклучен ДДВ **не**

се прифаќа, од причини што одговорното лице не ја оспорува утврдената состојба туку дава објаснување за причините за повеќе платените средства. Превземените мерки од страна на економскиот оператор за поврат на наведените средства се соодветно обелоденети на крајот од утврдената состојба во точката 11.5.2. од Конечниот извештај на овластениот државен ревизор.

10. Упатениот приговор на **точката 11.5.3.**, кој се однесува на постапката за јавна набавка на услуга за изработка на Студија за интегрално управување со комунален отпад **не се прифаќа**, поради тоа што одговорното лице не достави дополнителни докази со кои ќе се оспорат утврдените состојби од овластениот државен ревизор.

Врз основа на напред изнесеното, а согласно член 23 став 5 од Законот за државната ревизија, се донесе решение како во диспозитивот.

Главен државен ревизор

Тања Таневска

Скопје, 31.05.2010 година